

JASŁO - ZBURZONE NIENAWIŚCIA WYDŹWIGNIĘTE PRACĄ

OD WYDAWCY

Po wielu latach żmudnej pracy naszego fotodokumentalisty - pana Mieczysława Mikulskiego, uhonorowanego w dniach jubileuszu 30-lecia Stowarzyszenia Miłośników Jasła i Regionu Jasielskiego tytułem Honorowego Członka Stowarzyszenia, udało się nam wreszcie skompletować materiały i wydać ten album poświęcony naszemu miastu. Wcześniejsze jego wydanie utrudniały zarówno możliwości wydawnicze, jak też - przede wszystkim - wysokie koszty wydania. Obecnie, dzięki inwencji i ogromnemu zaangażowaniu w działalność społeczną wielu członków Zarządu Stowarzyszenia oraz zrozumieniu i wsparciu naszej inicjatywy wydawniczej przez miejscowe zakłady pracy, firmy i instytucje, mogliśmy wydać ten historyczny dokument, ukazujący dzieje Jasła w jego najtragiczniejszym okresie.

Rok 1944 zapisał się w historii Jasła totalną zagładą miasta, dokonaną przez hitlerowskiego najeźdźcę. Niemiecki starosta Jasła - dr Walter Gentz, zmuszony do jego opuszczenia, wydał w dniu 13 września 1944 roku rozkaz o powszechnej ewakuacji miasta. W ciągu trzech dni miasto opustoszało, a specjalne oddziały wojskowe, na rozkaz Gentza, przystąpiły do grabieży pozostawionego mienia, znakowania domów o sposobie ich zniszczenia, a następnie do palenia i minowania obiektów mieszkalnych, użyteczności publicznej i kościołów.

Gdy w styczniu 1945 roku powrócili jaślanie do ruin miasta, w nielicznej grupie, liczącej zaledwie 365 mieszkańców, którzy zamieszkali w piwnicach spalonych lub zburzonych domów, znaleźli się tacy, którzy postanowili udokumentować w fotografii obraz zniszczonego Jasła. Dzięki nim, po 50 latach, możemy utrwalić ten tragiczny dokument w postaci historycznego albumu, który obok widoków Jasła z roku 1939 i

FROM THE EDITOR

After a number of years of arduous and strenuous work of our photodocumentalist - Mr Mieczysław Mikulski honoured in the days of the jubilee of 30th anniversary of the establishment of the Jaslo and the Jaslo Region Lovers' Society with the title of the Honorary Member of the Society finally do we succeed in completing the materials and editing this album devoted to the matter of our town. The potential earlier edition of the album was disturbed and afflicted by difficulties of editorial nature, as well as - above all - considerable costs of its edition. Presently, thanks to the invention and immense engagement in the public activity of many members of the Board of the Society, along with the understanding and support for our editorial initiative provided by the local works, firms and institutions, we have finally been able to issue this historical document presenting the fates of Jaslo in their most tragic period.

The year 1944 left its trace in the history of Jaslo due to the total conflagration of the town done by the Nazi aggressor. The German foreman of Jaslo - dr Walter Gentz, while being forced to leave the town, issued an order on its general evacuation on September 13th 1944. In the space of three days Jaslo became a vanishing town and special military squads, on the order of Gentz, embarked on robbing the property left by the owners, indicating the method of destruction on the walls of the edifices and houses and, then, burning and ruining the habitable objects, objects of public utility and churches.

As in January of 1945 the citizens of Jaslo started returning to the ruins of the town, in the scarce, scanty, for comprising only 365 inhabitants, group of people who found accommodation in the cellars of burnt or ravaged houses there were also such who decided to

VON DEM VERLEGER

Nach vielen Jahren mühsamer Arbeit unseres Fotodokumentalisten - Herrn Mieczysław Mikulski, der in den Tagen des Jubiläums des 30. Jahrestages der Gesellschaft der Freunde von Jaslo mit dem Titel des Ehrenmitglieds der Gesellschaft honoriert wurde, ist es uns schließlich gelungen, die Materialien zu kompletieren und dieses unserer Stadt gewidmete Album herauszugeben. Eine frühere Ausgabe desselben wurde sowohl von Verlagsschwierigkeiten, als auch - vor allem - von den hohen Kosten der Ausgabe verunmöglicht. Zur Zeit, dank der Invention und riesigen Engagements mehrerer Mitglieder der Gesellschaft in der publizischen Arbeit, aber auch des Verständnisses und der Unterstützung für unsere Initiative seitens der hiesigen Betriebe, Firmen und Institutionen, konnten wir dieses historische Dokument, das die Geschichte von Jaslo in seiner tragischsten Periode vorstellt, herausgeben.

Das Jahr 1944 wurde in der Geschichte von Jaslo als die Zeit der totalen, vom faschistischen Eindringling verübten Vernichtung der Stadt niedergeschrieben. Der deutsche Landrat von Jaslo - Dr Walter Gentz, zum Verlassen der Stadt gezwungen, ordnete am 13. September 1944 an, die Stadt auszusiedeln. Im Laufe dreier Tage hat die Stadt veródet und die Spezialabteilungen der Armee, zur Anordnung von Gentz, haben angefangen, das verlassene Hab und Gut zu rauben, die Häuser angesichts der Weise ihrer Zerstörung zu deuten und, danach, die Kirchen, Wohn- und gemeinnützigen Objekte anzuzünden und zu verminen.

Als in Januar 1945 die ersten Jaślaner zu den Ruinen der Stadt zurückgekehrt haben, in der geringen, nur 365 Einwohner zählenden Gruppe derer, die in den Kellern von ausgebrannten oder zerstörten Häusern Wohnsitz

<p>jego totalnej zagłady w 1944 roku, ukazuje heroiczny czyn jaślan w odbudowie ukochanego miasta, które -jak "Feniks z popiołów" - powstało na nowo.</p> <p>Dzisiejsze Jasło, które miało zniknąć z powierzchni ziemi, tętni nowym życiem i jest zaliczane w wielu dziedzinach do najprężniejszych miast w kraju. Jest to głównie zasługą tych, którzy nie szczędząc wysiłków i poświęceń podnieśli miasto z ruin, rozbudowali je i nadal pracują dla jego rozwoju. Pragną uczynić Jasło jeszcze piękniejszym i okazalszym niż było kiedykolwiek w swojej ponad 600-letniej historii.</p> <p>Henryk Zych</p>	<p><i>evidence the picture of the devastated town in photographs. Thanks to them, after 50 years, we are capable of consolidating this tragic document in the form of a historical album that, apart from the sights of Jasio of the year 1939 and its total extermination in 1944, underlines the heroic act of the citizens in the reconstruction of their beloved town that - like "Phoenix from the ashes" - was created and constituted anew.</i></p> <p><i>The contemporary Jasio that was due to disappear from the surface of the Earth, is vibrant with new life and is classified in a number of branches as one of the most enterprising and prosperous towns and cities in the country. It is mainly and in particular the merit and of those who, not sparing their effort and sacrifice, raised the town from the ruins, extended it and still work for the purpose of its progress and development. They want and incline to make Jasio even more beautiful and sumptuous than it has ever been in its history comprising over 600 years.</i></p> <p><i>Henryk Zych</i></p>	<p><i>nahmen, gab auch solche, die sich entschieden haben, das Bild der zerstörten Stadt in Fotos zu dokumentieren. Dank ihrer können wir nach 50 Jahren dieses tragische Dokument in der Form eines historischen Albums bestdtigen, das, neben den Bildern von Jasio aus dem Jahre 1939 und seiner totalen Yernichtung in 1944, die heroische Tat der Jaślaner in dem Wiederaufbau ihrer beliebten Stadt vorstellt, die - wie "Fenix von den Aschen " - vom Neuen entstand.</i></p> <p><i>Die heutige Stadt Jasło, dieselbe, die aus der Erdfldche verschwinden mufite, dróhnt mit neuem Leben und wird auf mehreren Gebieten zu den federndsten Stddten in dem ganzen Staat hinzugerechnet. Es ist ein Yerdienst hauptsdchlich dereñ, die, ohne ihre Krdfte und Anstrengungen zu schonen, die Stadt aus den Ruinen gehoben haben, sie ausgebaut haben und weiterhin fur ihre Entwicklung arbeiten. Sie wollen Jasło noch schöner und prachtroller machen als die Stadt je in ihrer iiber 600 Jahre zdhlenden Geschichte war.</i></p> <p><i>Henryk Zych</i></p>
---	--	--